

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pólí. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 15. oktobra 1879.

Obsieg: Naznanilo novega šolskega leta podkovske in živinozdravske šole v Ljubljani. — O sadnih sušilnicah. — Shod vinorejcev in vinska razstava na Dunaji. (Dalje.) — Gospodarske novice. — Poročilo o učiteljskih zborih v Ljubljani 25. septembra. — Državni zbor dunajski. — Spomini na Tirolsko. (Konec.) — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Naznanilo novega šolskega leta podkovske in živinozdravske šole v Ljubljani.

Novo šolsko leto se začne 17. dne prihodnjega meseca novembra.

Kdor želi v podkovsko šolo sprejet biti, se mora izkazati: 1) s spričalom, da se je pri kakem kovaču za kovaškega pomočnika (ksela) izučil in da je sposoben učiti se podkovstva bolnih ali sicer napačnih kopit, 2) z domovinskim listom, 3) s spričbo svojega fajmoštra, da je poštene obnaše, in 4) da zna vsaj slovensko brati.

Ta šola trpi pol leta. Kdor konec leta preskušnjo dobro prestopi, more po postavi od leta 1873. patent podkovskega mojstra dobiti; drugače po postavi ne more nobeden postati kovašk mojster, ki se ni preskušnji podvrgel in je dobro prestal.

S podkovsko šolo pa je združena živinozdravska šola, katera celo leto traja. To šolo zamorejo ob enem obiskovati kovači pa tudi drugi mladenči, kateri se želijo umne živinoreje in pa ozdravljanja bolne živine naučiti za svoje lastno gospodarstvo ali da so živinozdravniški pomočniki in izkušeni mesogledi. Kdor hoče v to šolo sprejet biti, se mora izkazati: 1) z domovinskim listom, 2) s spričalom svojega fajmoštra, da je poštene obnaše in vsaj 18 let star, in 3) da zna slovenski brati in pisati.

Nauk v obeh šolah je v domačem (slovenskem) jeziku in brez plačila; vsak učenec ima skrbeti le za to, da si za šolski čas oskrbi živež in stanovanje ter potrebne šolske bukve.

Ker je po slovenskih deželah še zmirom premalo popolno izučenih kovačev in celó malo živinozdravniških pomočnikov, ki bi v sili pomagali, zato naj bi županstva svojo skrb obrnila na to, da na stroške občine pridejo za nauk sposobni mladenči v to šolo. Ker sta sl. deželni zbor in sl. hranilnica kranjska zadnja leta v podporo malopremožnim in pridnim učencem delila študentske stipendije, se je nadejati, da vodstvo tudi za prihodnje šolsko leto takim učencem dobí morebiti nekoliko podpore.

V Ljubljani 10. oktobra 1879.

Karol baron Wurzbach,
predsednik c. kr. kmetijske
družbe kranjske.

Dr. Jan. Bleiweis,
vodja podkovske in živinozdravske šole.

O sadnih sušilnicah.

Píše R. Dolenc.

Na Kranjskem, in sicer na Gorenjskem, Notranjskem pa tudi Dolenjskem, prideluje se, kakor sploh znano, v več krajih sila veliko češpelj. Nabajajo se posestniki, kateri jih o dobrih letinah do 200 metričnih stotov (centov) pridelajo. Kar se porabe češpelj tiče, je ta različna. Na Dolenjskem jih sušijo, pa tudi slivovko (slivovec) žgejo iz njih. Na Gorenjskem tudi jih deloma sušijo, deloma v slivovec podeljujejo, vendar prevaguje sušenje. Na Notranjskem se ravno tako češplje deloma suše, deloma za napravo slivovca porabljaajo; mnogo češpelj se pa iz Notranjskega tudi v presnem (frišnem) stanu izvaževa; cele vagone jih naložijo ter v Gradec, Beč, Prago itd. odpeljejo, in to posebno v takih letinah, kedar v Slavoniji, na Tirolskem, Štajarskem, Avstrijskem itd. češplje slabo obrodijo. Iz Notranjskega izvozi se sicer vsako leto več ali manj frišnih češpelj — ako obrodijo — tudi na Goriško, posebno v tako zvana Brda, kjer iz njih prav veliko tako imenovanih prunel, to je, olupljenih, na krlje zrezanih, z žveplom zakajenih ter posušenih češpelj izdelujejo. Prunel, katere se vse na Nemško prodajajo in to kaj lahko in dobro, izdeluje se nekoliko tudi na Vipavskem in v Reški dolini, toda prav malo, veliko premalo.*)

Najvažnejša poraba češpelj na Kranjskem pa je navadno sušenje. Suhe češplje so na Kranjskem pomembljivo trgovsko kmetijsko blago, katero se skoro izključljivo v Levanto izvaževa. A mnogokrat me je srce bolelo, ko sem na ljubljanskem trgu videti moral, po kako nizki ceni da se domače suhe češplje prodajajo. Domače blago oddajalo se je komaj po 8 do 10 gold. stari cent, med tem, ko so se vpeljane sremske suhe češplje po 20 in še več forintov plačevale! Enake ali pa še večje razločke med ceno domačih in pa tujih, hrvaško-slavonskih ali pa bosenskih suhih češpelj — katere so pod skupnim imenom „sirmske“ ali „sremske“ češplje znane — zapazil sem na tržaškem trgu, kamor se, kakor znano, cele ladije suhih češpelj pripeljujejo in odpeljujejo. In skoro edini vzrok velicemu razločku v ceni bil je ta, da so bile kranjske češplje v dimu sušene, ptuje pa ne v dimu.

*) Pač čudno je to, da se napravljanja prunel, ki se z velikim dobičkom prodajajo, Vipavci bolj ne lotijo. Brici šli so letos še celó na Česko in zgornje Avstrijsko po frišne češplje.